

Mortuary files and for
lepers etc. and inheritance.

b.

10
(100) 8917

K34/82
A13/8/82

H. M. Mohlabe

P.P. 1-32

K34/82 1/32

Tema ya 34.

Ba apani le ba swanedi ba go tšeya dithapō tša mohu.

Temana ya 1: Lefa la dithapō tša disparō.

3861 8286. Methopō. (Difane) Khoro e ngwe le e ngwe e na le mothopō wa yōna. Ka goriale mo we mothopō o mongwe o ka the ke wa tšeya dithapō tša mothopō o mongwe. Ke ba leloko la bo mohu ba we ba swanetšego go abelana dithapō tša mohu. Batswalani bona ba na le tshwanelō ya go tšeya dithapō.

8287. Batswalani. Ke ba we batswalanago nabō ka dikhomo. Ke gore ba ga malome goba makholo fēla. Malome o tswalana le ba-togolo, ka gobane ba tšeya basadi go yēna. Makholo fēla, le yēna ke moka mokhonyana o tswalane naē ka baka le go tšeya

3862 moredi wa gwe. Moredi o ta bēlēga bana ya ba ba togolo. Ke yōna tswalano ya batho e we. Ke bona ba we ba ka hwetšhanago dithapō tša mohu.

8288. Dithapō tša dikobō le dithamō di a aparwa. Ge mohu a ile a hwa a šiya dithapō le dithamō, ba swanetše go di bokella ka kowa ntong ya mohu. Manja bathana ke gore tša go thagala le tšwe a go hwa a di apere di swanetše go latēla mohu. Mohu ba mo apola dilo ka moka tše we a go ba a di apere gammōgō le dithamō a šala a lefēla. Ke gore a swana le mo a e tšwa popelong ya mmagwe. Dithapō tša mohu di ta boniwa ka letšatši la go toša thetšhila.

8289. Gōphuthiwa ga mohu. Khale e be ba mo kons diētanoko, ke moka ba mo hunyapanye, ba mmōfē ka manti. Ke lebiteng a ba mo robadiši, ba mo dudiša ka maragō. Ke moka ba mo apeše mokhopa wa thelo the we ba mo felegetšang ka thona. Bahumi ba felegetšwiwa ka dikhomo. Badiidi ka dipudi goba dikhogo.

3863 Wa go felegetšwiwa ka khogo a apere thelo. Ba ta no lathēla manjabathana a gwe ka gare ga lebita.

8290. Lehu le a slafiwa. Ka moragō ga mo ba bulukile mohu, ba buluki ba boēla ka moteng wa bo mohu. Ke gona ba yo

3863

khônago ba ija tša go ja. Ba swanetše go nyakêla ngaka ya go alafa lehu ke gore go gôga bathologadi ka gare ga nto. Ka lona tšatši le we la go gôga bathologadi, monna wa ngaka o swanetše go tšhuba ditsheta. Monna yo mongwe le yo mongwe yo we a ilego a tswarella mohu, o swanetše go oretša diata tša gwe. Go fedile go banna yo mongwe le yo mongwe a ka e kêla gae ga gwe. Go ta šala go alamile beng ba mohu.

8291. Tošo ya thetšhila. Ba ta goma ba ya ba bitša ngaka e la ya go alafa lehu. Ke yôna e we e swanetšego go foka dithapô tša mohu. Le yôna e swanetše go hwetšana the thapô. Ke lona letšatši la go palakanya dithapô tša go šiya ke mohu. Yo

3864

mongwe le yo mongwe wa leloko la bo mohu o swanetše go toga a na le the thapô. O llêla gona lehu la mohu.

8292. Barwa le baredi, le bona ba swanetše go hwetšana dithapô tša mohu. Gantši ba fêla ba tšhaba go tšeya dithapô tša mohu. Ba tšhaba gore bolwetši bjo we bo bolalego mohu bo ka ba fetêla. Barwa ba bangwe a ba tšhabe, ba tšeya dithapô tša go šiya ke mohu. Dithapô tše we ba tha tšee go ke tša mohu wa go hwa ka bolwetši bja go boifiša.

8293. Lehu la Mokhuta. Lehu a le na ngaka. Monna yo e be e le ngaka. O be a na le basadi ba ba bedi. O ile a hwêla ka ntong ya mosadi yo monnyana ka baka la gore e be e le mamoratwê. Ba ile ba diyo rwala, ba mo iša ka ntong ya mosadi ya mogolo. Ba mo ntšha a le ka ntong ya mosadi ya mogolo, ba mo iša ~~mmhite~~ mabiteng. Ke molaô wa gore monna wa basadi ba bantši mo a hwile

3865

a robale ka ntong ya mosadi ya mogolo. Le bona bathologadi ba swanetše go dula ka ntong ya mosadi ya mogolo. Monna wa ngaka o ta ba ntšha ba le ka gona. Le bandi ka moka ba swanetše go lla thellô tha mohu ba le ka lapeng la nto e kholo.

8294. Poloko ya mohu. Ba ile ba mo thakola dikaparô tša gwe gammôgô le dithamô tša gwe. Ke poloko ya the golo-gobo ya go kona matolo. Ba ile ba mo felegetša ka khomo. Manjabathana le dikobô tše we a go hwa a di apere ba ile ba mo iša natšo ga gabô. Gammôgô le legogô le we a goba a ala lona.

- 3865 8295. Dithapô ke moka tša bokellwa felo go thii. Dikobô le dithamô rangwana wa mohu o ile a di khobakanya, ke moka ba di beya ka ntong ya dithare. Ke ntwana e we mong a go ba a boloka dithare tša gwe. Le ditaola di ile tša bulukiwa ka gona. Ga go motho yo we a swanetšego go di twarella.
- 3866 Mokhobakanyi wa tšona ke yêna yo we a swanetšego go ya a di lebella gore tša the ke tša lewa ke phethi. Ge a toga mo we o swanetše go thapa diata ka mušunkwane.
8296. Mošunkwane. Ke mothare fêla re ka re ke letšane ka gobane a o gole goya godimu. O wa nkha. Ge motho a e tšwa mōkōla ka dinkong, o thiba dinkō ka ôna. Ke moka mōkōla o êma go tšwa. Mōkōla ke madi a go tšwa ka dinkong. Bjale mothare o we, o alafa tšhila ya lehu. O thuša kudu batho ba ba felago. Ke gore motho o hwetšana ba boloka mohu, ke moka a ba thuša go boloka. Motho yo we a ka the ke a êmela ngaka ya go ta go alafa lehu ka gobane o wa feta. O kha mathare a mošunkwane a tha pa diata. Ke moka o ekalafile.
8297. Ngaka ya go alafa lehu. Ka moragô ga mo ba bulukile mohu ba robala matšatši a manê, ka letšatši la bothaano ba nyakêla ngaka ya go ta go gōga bathologadi ka ntong. Ke molaô wa batho ba khale. Lehu e be ba le alamêla matšatši. Le gona mohu a hwa, o rwele ke phiri, ke yōna e mo llego. Phiri e thepela bošego. Bjale le yêna mohu obulukiwa bošego.
- 3867 Matšatšing a bo lehono le hu le alamiwa letšatši ka letšatši la bo bedi go nyskiwa ngaka ya go tilo alafa lehu. Mohu a rwala ke phiri, o hwile. O bulukiwa mothegare.
8298. Bathologadi ba ya go thapa tšibugong. Ka lona letšatši le we ngaka e tago go ba alafa. O tsogêla e tha le bošego. Le bona ba tsoga e thale bošego ba ya go thapa tšhila ya lehu. Ke letšatši le we bathologadi ba yo dulago gōdimu ga letshêgô.
8299. Letshêgô le a ila a le dudiwi gōdimu. Le dula ke monna yo we a hwetšego ke mosadi le bona basadi ba go hwêla ke monna. Go bathankana le banenyana ba ba botša gore ge ba ka dula gōdimu ga lona ba ta tšwa lentso. Ge ba-thologadi ba tšo

3868

boya nokeng, ke moka ba ba phalola dithōgō tša bona. Ba ba totša dithogo tša bona ka mešidi. Le dithamō tša lehu ba di totša ka ōna. Ke moka ke molaō wa go tōla ka mišidi. A ba tole ka letsoku.

8300. Bjala bja diphiri. Leina la bjōna ba re ke khoko. Bjale go gotšē leina la diphiri ka gobane bo nwewa ke bakhekolo le bakhalabje. Mokhekolo mo ana le mokhalabje wa gwe a swanēla gonwa. Go nwa mokhalabje goba mokhekolo yo we a hwetšego ke monna goba mosadi. Ke bona ba we ba ba bitšago diphiri. Ba bo nwa ka mafuri a mote. Ba šugile khoko. Ke gore bathologadi ba apere khoko le le thathe. Ge e le kōma e gare ga gobolla.

3869

8301. Theila. Ge motho a hwile go a ilelwa. Motho mang le mang a swanēla go lema. Ba go dula mebotong e šele ba ka lema fēla ba tha boniwi. Theila the diriwa letšatši le we motho a hwago ka lona. Ba swanetše go kitima ba yo bega ba mošate lehu la mohu. Ge go bolla kōma, le yōna e ilēla lehu la mohu. Ke gore a ba šome. Meropa a ya swanēla go lla, ka moka di a ēma. Go gola thello tha mohu. Ka tšatši le we ngaka e alafago lehu, go ilugile. Ba swanetše go šoma medirō ya bona.

8302. Bana ba bolaya ke dintā. Ka moragō ga mo monna wa ngaka alafile lehu, go bigiwa ba leloko gore bana ba bolaya ke dintā. Ka goriale mo we ke gore ba swanetše go thobiwa meriri. Ge ba ile ba kwana go thoba bana meriri, ke moka ba dira bjala. Dithapō tše la tša mohu di tha no bōpa ka nto.

3870

8303. Bjala bja go toša the-tšhila. Motho yo mongwe le yo mongwe wa bo leloko la mohu o wa tibišwa. Monna wa ngaka ba mo tibiša letšatši le we ba ōmēlago. O swanetše go nyaka dithare tša gofoka dithapō. Ka moswane ke moka a tsogēla le dithare tša gwe. Modiro ke wa ngaka tšatši le we la tošo ya T thetšhila. Le bjala bjo we bja go toša thetšhila ke bja monna wa ngaka.

8304. Go thakola bathologadi dithamō tša lehu. Pele ga go šomē wa go thakola dithamō, o swanetše go laolēla thetšhila

- 3870 gammôgô le motho yo we a swanetšego go upa ditšhila. Bare ke thetšhila. Ka moragô ga mo ba feditše go laolêla thetšhila, ke moka ba thakola bathologadi dithamô tša lehu. Ba ba phalola la bo bedi. Dithamô tše la tša lehu ba di temella ba di phuthetše ka bjang. Bjang bo gogiwa ke monna wa ngaka molomong wa nto ya mosadi yo mogolo. Ke bjona bja go phuthêla dithamô.
8305. Mabore o ile a upa dithamô. Ka moragô ga mo ba feditše modirô wa go toša thetšhila, ba šupa monna wa ngaka pitša ya gwe ya bjala. Batho ba khopêla monna wa ngaka. Pitše e ngwe ya bjala ya ba ya dirotwana tša mabêlê. Ke moka ba tene modirong wa gonwa. Ka moswana ba leloko la bo mohu gammôgô
- 3871 le monna wa ngaka ba swanetše go boya.
8306. Go fukiwa ga dithapô le kabaganyo. Ka moswana ga tšatši la go toša thetšhila Rakhobadi a boya le mphoko wa go foka dithapô tša mohu. Ke yôna ngaka e la ya go alafa lehu la mohu. Dithapô ka moka di ile tša ntšhiwa ka ntong, tša bokellwa lapeng la nto e kholo. Di ile tša ntšha ke Ramolapô. Ke yêna moratho wa mohu. Ke moka ngaka ya foka dithapô. O ile a foka le ka mašakeng a dikhomo le dipudi. Thelo the thengwe le the thengwe the we the ilego tha šiya ke mohu, the ile tha fukiwa.
8307. Ka moragô ga mohoko ke kabaganyo ya dithapô. Ge monna wa ngaka a feditše modirô wa gwe wa go foka, ba mmotša gore a topê the we a the nyakago. O ile a tšhaba go topa. Ke moka khadi ya topa patši e kholo ya mo fa. The thapô a ba leboge.
- 3872 O ile a no amogêla a homola. Bjale ba dira gore barwa ba gwe ba topê. Mongwe le mongwe o topa the we a the nyakago. Aowa ba ile ba topa.
8308. Baredi ba mohu. Le bona ba topa ka moragô ga mo go topile bana ba bathankana. Dithare ka moka le ditebêlê gammôgô le mehuta hutana ya manaka a ditšhidi. Le tšona di a topiwa. Tšona di topiwa ka botibi. Motho a no nyaka go khathiša mathô a batho. Diala le ditaola gammôgô le lerumu lemolamô ba di bêla go šele. Tšona ke tša nto kholo ya mošate. Bana ba mohu ba feletše go topa dithapô tša go šiya ke napsago bona.

- 3872 8309. Bathologadi. Ka moragô ga mo bana ba mohu ba feletše go topa dithapô tša mohu, go tšene bathologadi. Mothologadi yo we a ilego a laêla ke monna wa gwe, o na le tswanêlô ya go tšeya pheko. Le bona ba tšeya the we ba ilego ba laêlwa.
- 3873 Ntebeletšeng ke yêna mosadi wa nto e kholo. O ile a tšeya the šiko tha ditaola. Ba re aowa tša go beela go šele a tša swanêla go tšeiwa. Le ga go le bjale o ile a tšeya. Ga gwa ba le motho yo we a ilego a mo šala moragô.
8310. Ba leloko la mohu le bona ba thôma go topa tša bona. Malome wa mohu o ile a tšeya marukhwe a mabedi le jase. Moratho wa mohu borukhwe le patšai ya mothegare. Ba ga makholo wa gwe fêla, kobô ya bošego. Le bona ba yo llêla gona lehu la mokhonyana wa bona. Khadi e ile ya tšeya hempê le mongatse (katiba). Batho ba šele a ba tšee, le bona ba na le tša bona.
- 3874 8311. Ba sokologêla mothahung. Mothahu ke dilo tše di lewago. Ka moragô ga mo ba feditše kabagano ya dithapô, ba thôma go nyaka go teba ka mothahu. Malome wa mohu a re nna ke dula kholê. Ka nnete ke kholê ka gobane o dula magakala. Ge go khônêga le ka nana la fetša le modirô wa mothahu. Mothahu wa mabêlê le wa diruiwa. Ba ile ba the kwane le polabolo ya malome wa bona.
8312. Kabaganyo ya methahu e ba ka moragô ga thobošo. Ba re go yêna go ka the ke gwa khônêga. Dithapô tše dipalakanywago ka tšatšai la thešila ke molaô wa tšona. Le gona di tšhabilwa go fethiwa. Ka baka la gore di tholle ke phethi. Ge la e be go the bjale le tšona e be di ta palakanywa ka moragô ga tšatšai la thobošo. Molaô wa methahu ke ya ka moragô ga letšatšai la thobošo. O ile a re lena e be ke bolabola fêla ge e be go ka khônêga. Bjale ka ge go tha khonege ga go molato. Ke mo ka ba togêla taba.
8313. Letšatšai la thobošo. Ba ile ba roma motho a phara dithaba a yo botša malome wa mohu letšatšai la thošo. O ile a fitha a mmošša. O ile a ba gona ka lona letšatšai le la la thobošo. Diphuyo tša tou a di phathagane. Ke gonre ka letšatšai ~~la thobošo ke modirô wa go thobošo bana ba mohu le go theka~~

- 3875 la thobošo ke modirō wa go thoboša bana ba mohu le go thekha bathologadi dipeudi. Ke modirō o mogolo. Ka moragō ga dipeudi ke moka ba nwa mabjala. Ke moka ke mothegare, kabaganyo ya methahu e ta boniwa ka moswana.
8314. Thekhwelê a ba moja-lefa. Pele ga medirō ka moka ba ile ba šupa moja-lefa. Morwa yo we a ngodilwego ka mo gōdimu ke yēna wa nto e kholo. A gwa ka gwa ba le motho yo a belaēlago. Bjale ba thōma go beula bathologadi. Ba beula ke batswadi ba bona gammōgō le baratho ba mohu. Moratho wa mohu a ntšha pudi a beula mothologadi, mothologadi yo we ke moka o wa napa a dula le monna yo la a go mmeula.
8315. Dinto ka moka di na le mabjala. Ka letšatši le we la thobošo, bathologadi ka moka ba omela mabjala a bona. Mosadi yo mongwe wa bo leloko la bo mohu mo a e ya, o ya a rwele mabêlê ka therotwana. O fitha o beya ka lapeng la nto e we a kwanago
- 3876 nayō. Batswadi ba bathologadi le bona ba tšwa ba rwele a bona mabêlê. Ge bo papago bathologadi ba tha phela, bona ba beula baredi ba bona ka dipudi. Monna yo la wa ngaka o ba gona fêla ka letšatši le we a na modirō. O diyo ya fêla go bona
8316. Bathologadi ba leboga dimphō ka dipitša tša mabjala. Batswadi ba fiwa pitša ya bjala ke moredi wa bona. Moratho wa mohu o fiwa pitša ya bjala ke mosadi yo la a go mmeula. Barwadi ba mabêlê ba ba phathaganya pitša ya bjala. Mothologadi yo mongwe le yo mongwe o dira ka mokhwa o we. O ta bona ba dutši ka dithophana tša bona ba e nwa mabjala. Batho ba šele ke ba khopedi. Mašaledi a bjala ke ke nseleng. Ke gore ba rekiša.
8317. Thobošo le kabaganyo ya mothahu. Ka moswana ba tsoga ba thaba khomo. Khomo e we ke ya go thoboša bana ba mohu. Khomo e we e a speiwa. Maušwa a fagiwa. Ge ba tha apeile nama le go faga maušwa bona ba abaganya dinto tša mohu
- 3877 mothahu. Mothahu wa dikhomo, mothahu wa mabêlê e swanetše go palakanywa ka moka.

3877

8318. Bokakeng bja methahu. Ka šakeng le dikhomo ba hwetšana lesome le dikhomo tše tharo. Ka šakeng le dipudi ba hwetšana lesome le dipudi tše theano. Ka gore ga šaka la dikhomo go be gona le dipōkōlō tše thaano. Dipōkōlō tše we tša go šiya ke mohu di bitšwiwa dithapō ka gobane a di lewe. Dikhomo le dipudi di bitšwiwa mothahu ka baka la gore di a lewa. Mothahu wa mabêlê leotša e be e le mekota e menê le mekota e meraro ya leheya.

3878

8319. Ditaba a di bolwabolwe ba eme ka maoto. Ka moragō ga mo ba bone thoto ya go šywa, ba boêla ba dula fathe. Mokhuta o ile a šiya dintō tše pedi. Lefa la gwe le swanetše go abaganya dintō tša gwe. Nto e nryana ya fiwa dikhomo tše ntabe le dipudi tše di šupago. Mothahung wa mabêlê a fiwa mokota wa leotša le diroto tše pedi tša leheya. Nto e kholo le yōna e ile ya ba bjale.

8320. Mohōphō gōdimu ga mothahu, o wa ja. Goriale ke mosadi wa nto e kholo. Kabaganyong ya bona, ba ile ba fa nto e kholo dikhomo tše di šupago le dipudi tše phethago menwana mmedi. Bjale mosadi wa nto e nryana a gana, a re re be re no tšola ka go lekana. Ka baka le we re swanetše go fo lekana methahung ya mohu. Barna a ba ka ba šala polabolo ya mosadi moragō. Bjale nto e kholo ya re a di bolaiwê tše we tša go šala. Ba ile ba di bolaya ka taêlō ya nto e kholo.

3879

8321. Mothahung wa mabêlê. Bjale ka ge nto e kholo e ile ya fiwa mokota wa leotša le diroto tše pedi tša leheya, le nto e nryana, gwa šala mekota e mmedi ya leotša le e mmedi ya leheya. Maššledi a we a mekota ba ile ba ntšhaganya baredi ba mohu ba we ba lego magadi a bona. Khadi le yōna e ile ya toga le moabê wa mabêlê. Dipōkōlō ba ile ba di gafêla moja-lefa. Malome wa mohu o ile a tšeya pōkōlō e ngwe. Leina la yōna e be ba re ke pone. Le yēna o ta llêla gona. Moja-lefa a fa morwa wa nto e nryana pōkōlō ya tshadi.

8322. Dithoto tša lapa. Go be gona le meropa e meraro ya go bina koša ya malopō. Mathatala a manê, matšomana a mabedi, mathotse a manê le dithamō tša go bina koša. Methekha ya moje

3879 e mmedile mateane a mabedi le mekhopa ya dibatara. Meropa e laola ke moja-lefa yo mogolo.

8323. Dithamô ka moka ke tša leloko. Meropa, mathatala le matšomana ka moka di diateng tša moja-lefa yo mogolo. Dilo tše bjale ka methotse, dithamo, lerumu le molamo ke tša leloko. Fêla ka moka ga tšona di ka matsogong a moja-lefa yo mogolo. Di
3880 katšwa matsogong ga gwe ge môya wa mohu o ka goma wa boya. Go boya ga morithi wa mohu e le go nyaka go fa ngwana yo mongwe wa leloko.

8324. Dithapô tša mašemo le dirapa. Botšwa bja khoši ke molomo, maoto a khobê ke meeti. Mohu o ile a šiya mašemo a mabedi le dirapa tše thaano. Bjale ka ge ba re botšwa bja khoši ke molomo, mašemo a gwe a be a limiwa ke mathosana gammôgô le dirapa. Le ba alafiwa le bora e be ba šumišwa. Go thagola le go lema. Tša go ja o be a ba fêpa.

8325. Mehuta ya di-bjalo. Mašemong o be a gaša mabêlê. Mabêlê ke leina la ka karetšo. Dithotse le tšona e be di gašwa. Le lona ke leina la kakaretšo. Maina a mehuta ya mabêlê le dithotse: Leotša, mabêlê-thoro, maheya le lešalê-šalê. Mabêlê-thoro ke leroro. Dithotse: marotse, maraka, magapa, mekoup, maganu le dithageraga. Dilo tše kamoka ga tšona di gašwa mašemong. Ke
3881 mehuta ya dibjalo tše we tša go ba di gašwa ke mohu Mokhuta.

8326. Mehuta ya dibjalo dirapaneng. Lefathe e be letha tapunyêga. Hwebeyane o be a thale khaufsi le batho. Go be gona le ba niši ba pula. Dithabêlô e be di le yona. Go tapunyega ke gore e be ba gaša the thengwe le the thengwe. Therapa the thengwe e be e le tha le bake. Therapa tha mhôgô, tha dikhare, (merêpa) metheta e na le therapa tha yôna le the rapa tha môba. Môba e be ba e tšwa naô makhweng. The-rapa tha lebake e be ~~xi~~ e le tšhemo e kholo kudu. Dirapa le mašemo di ile tša beiwa matsogong a moja-lefa yo mogolo.

8327. Thekhwêlê a šala a dutši tulong ya go šiya ke mohu papagwe. Dithapô tša dikobô tše we tše go ba di mo le bane, o ile a di rekišanya le tša bagwêra ba gwe. O ile a tšhabe go di apara. Bo-ngaka o ile a koniwa ke mohu papagwe. O ile a bo fa

3882

Maruntware. Ke morwa wa nto ya bo bedi wa likhōtwane. Dithamō ka moka ga tšona gommōgō le molamō di ile tša fiwa yēna. Moja-lefa yo mogolo a fo šala le boja-lefa fēla. Mafellō a taba. 8328(a). Mokolokoto o ile a hwa pele ga moeadi wa gwe. Ke Mokolokoto ke wa motho, e ka ba e le wa khomo nka be re ija. Monna yo pele ga lehu la gwe e be e le the bereki. O be a na le dikobō tše pedi tša bošogo tša baeng. Mehuta e mebedi ya mathēbō. Lethēbō la dipela le nkwe. Lethēbō la dipela le ditšhios. Legogō la khorong e be e le mokhopa wa tau. O be a phinkhišana le masogana go apareng.

8329. Monna o ile a hwa a šiya thoto ya gwe. O be a le thethakha kudu. Ke baka le we ba go ba be re nka be e le khomo o be a ka lewa. O be a ena le nto ka e thii. Ba ile ba mo felegetša badimung ka dikobō tše we a go hwa a di apere. Le dikobō tša go thagala gammōgō le kobō ya bošogo e we a go hwa a e apere. Ba ile ba e šiya, mosadi a re, a ē nayō ka gobare o be a dula a bolabola ka yōna. Ge o ka re o mo apeša e ngwe o be a gana, a nyaka yōna. Ke ge ba yo e dira motheamēlō.

3883

8330. Dikobō ka moka ba ile ba di bokella felo go thii. Gwa ndiwa thello tha mohu. Letšatši la go toša thetšhila la fitha. Ka moka ga bona ba bo leloko la mohu ba ile ba ba gona. Bjale ka ge modiro wa go toša thetšhila e le modiro o mogolo, ba ile ba šoma ōna fēla. Ka moragō ga mo ba feditse ke moka ba tēna go nweng ga bjala bja go ntšha thetšhila. Dithapō di ta boniwa ka moswena.

3884

8331. Go fukiwa ga dithapō tša mohu: Dithapō ka moka dikobō ba ile ba di ntšhetša lapeng. Ka moka le tše tša go ba di le ka gare ga le pokisi le dikobō tša ka le pokising le dikobō tša baeng o be a tha di šumiši. Ka goriale mo we e be di tha tswanēla go tšwēla khakala. Ne a tšona a ši dithapō? A ka a ba fetola. Ke moka monna wa ngaka a foka ka moka dithapō tša mohu.

8332. Matadi a khethologanya dithapō. Ka moragō ga mo monna wa ngaka a feditše go foka dithapō tša mohu, a boēla a dula fathe. Matadi ke kheitšedi ya mohu. Ge monna wa ngaka a dula fathe, a napa a thakhoga. Dikobō tše tša go ba di le ka gare ga

- 3884 lepokisi o ile a di boetša ka lepokising. Dikobō tša bošegō tša baeng gammōgō le methêbō a beela go šele. Go ile gwa šala tše a go ba a di šumiša.
8333. Matadi a fa monna wa ngaka jase. O ile go fa ngaka ke moka a boēla a dula fathe. Bjale yo mongwe le yo mongwe wa bo leloko la mohu, a ya a tona the we a the nyakago. Ba topa ka go latelana. Malome wa mohu a tšeya burukhwe le hempê le patši. Go ile gwa šala kobō ya bošego e we a go ba a e apara le legogō
- 3885 le we a go hwēla gōdimu ga lona. Mmago mohu o ile a di tšeya. A re ke ditšhila tša ngana wa ka. Ke moka modiro wa dithapō wa fêla.
8334. Motšatši ke mogatša mohu Mokolokoto. O be a na le bana ba banenyana fêla. Bjale dithapō tša go šiya ke monna wa gwe o ile a di rekiša. Lethêbō la dipela le ditšhipa a le rekiša. Marukhwe le dihempê le di-kobō tše la a go ba a re ke tša baeng di ile tša rekišwa. Le pokisi le lona o ile a le rekiša. Lona o ile a le rekiša fêla ka go thoka ngwana wa mothankana. mafellō.
- 8335(b) Lehu la Motšatši. Mohu morna wa gwe o ile a mo šiya a na le bana ba banê ba basetsana. Baredi ba gwe ba ile ba nyadiwa. Dikhomo tša go nyala baredie, o ile a tšeya basadi ka tšona. Moredi yo mongwe le yo mongwe o ile a ba le mammuwi wa gwe. O ile a šiya dinto tše nnê.
- 3886 8336. Kobō ya mmago ngwana le jase ya papago ngwana ke molaš. Makhonyana yo mongwe le yo mongwe o swanetše go ntšha. A di na the koloto. Kobō ya bošego ke ya mmago ngwana. A go khathalege le ge papago ngwana a hwile, makhonyana o swanetše go ntšha jase. Bjale Motšatši o be a na le bakhonyana ba banê. Dikobō tša bošego le tšona di le nnê gammōgō le dijase. Dithapō tše tša dikobō ba ile ba di bokella felo go thii, ka gobane e be e le tša gwe. Fêla yêna ka noši o ile a šiya taëlō ya gore di e ka dinto tša betši ba gwe.

- 3886 8337. Letšatši le go toša thetšhila. Bjala bja go toša thetšhila ke bja ngaka ya go alafa lehu. Ka tšatši le la go toša thetšhila ke modirô wa ngaka go thako-la bathologadi dithamô tša lehu. Ka moragô ga mo a feditše modiro wa gwe, ke moka ba mo šupa pitša ya gwe. Bjale ka ge go ngodilwê ke le ke gore diphiyô tša tou a di phathagane. Ke gore modiro wa go foka dithapô le go
- 3887 a-bagana ke wa ka moswana. Yo mongwe le yo mongwe wa leloko le bo mohu gammôgô le monna wa ngaka ba swanetše go tsogêla moteng wa mohu. Ka moswana ke lona letšatši la go foka.
8338. Go fukiwa ga dithapô. Tale e apellwê a e lewe ka mphaka. Ka moswana ba re go tsoga baya. Monna wa ngaka le yêna o ile a ba gona. Ke yêna yo we a swanetšego go foka dithapô. Dithapô ka moka ba ile ba di ntšhetša lapeng la mohu. Monna wa ngaka o ile a di foka. Ka moragô ga mo a di fukile, a tšeya jase e ngwe.
8339. Taêlô ya mohu a baka ba e thagiša. Betši ba mohu ba tšhaba go tšeya dithapô tša mohu. Bjale ba dira gore betši ba topê tše we ba dinyakago. Ba ile ba gana. Malome wa mohu Mokolokoto a tšeya jase. Khaitšedi ya mohu Motšatši a tšeya jase. Moratho wa mohu Mokolokoto a tšeya jase. Mogolo wa mohu motšatši a tšeya kobô ya bošego. Baredi ba mohu ka ba bedi ba tšeya dikobô tša bošego. Ke moka ba ênêla ka go topa dilo tša mohu.
- 3888 8340. Ba lša dithapô tša mohu go batswadi. Dithapô tša mohu wa mosadi tše bjale ka maseka, diphele le ditšwaro a di abiwi. Ka moka ga tšona ba swanetše go di lša ga batswadi ba mosadi. Ba di fakêla ka therotwaneng ke moka ba yo thoboša batswadi ba mohu. Di felegetšwa ka pudi. Pudi ke ya go ba thoboša ka yôna. Ka moragô ga thobošo, ke gona bakhonyana ba ke ntšhago khomo ba yo nyaka mosadi wa the bula-nto.
8341. Thellô the lehu la mosadi. Mosadi o na lapa la gwe. Ka baka le we thellô the lehu la gwe ba lla ba dutši ka lapeng la gwe. Mokhatšo ke ngwetši wa mohu Motšatši. Ke yêna ngwetši wa mafellô. Betši ba go bikiwa pele ba na le a bona malapa. Bjale yo o be a dula ka lapeng la mohu. O bjale ka ngwana wa

3889 lekhôthwane. Ke yêna yo we a ta šalago a šumiša dibjana tša go šiya ke mohu. Baredi ba mohu ba abagana di bjana tše dingwe. Tše we di šalago ke moka ya ba tša Mokhatšo.

8342. Mokhatšo a še mmelegi wa moja-lefa. O šumiša dibjana tša go šiya ke mohu ka baka la gore ke yêna yo we a go mo togêla a le ke lapeng. Motswadi wa moja-lefa ke Matheboko ka baka la gore ke yêna ngwetši wa pele. O boya ka dikhomo tša Tshetha. Tshetha ke moredi wa Mohu Motšatši wa pele. Dikhomo tša go tšwa yêna ke tšona tše we di swanetšego go tswala moja-lefa. Ba ile ba šupa yôna nto ya Matheboko go ba yôna mong wa mote. Mafellô a taba.

S.1: Dithapô tša lehu la go boifiša.

3890 8343. Mahu ke a mantši. Mahu a mangwe a boifiša. Mahu a we a telago motho ka malwetši a:- Ntêrê le lepêra. Malwetši a fetela. A fetêla ba bo leloko la mohu yo we a ilego a bolaya ke bolwetši bjo bongwe bja ôna malwetši a a go boifiša. Batho ba šele a bo na taba nabô. Ke gore bona a bo ba abele ka baka la gore ke madi a šele.

8344. Molwetši wa Ntere goba lepêra a hwele ka ntong. Ge motho a ka tšena ke bolwetši bjo bongwe bja malwetši a a ka gôdimu, a hwele ka ntong. Mosadi goba monna ba hwela ka nte ga le goa. Ba re go bôna gore o tšene ke bolwetši bja go boifiša, ke moka ba mo agêla lekuba ka nte ga legora la mote. Mosadi yowe a mo okago, o faga tša go je a eya a mofa. O swanetše go mo khêla meeti a mmele ga na ka kowa lekubeng.

3891 8345. Ditayô godimu ga bana. Bana ba laiwa kudu gore ba the ke ba ya ka lekubeng. Ba ba botša gore ka kowa lekubeng gona le nono. Nono ke thengwe tša go bolaya. Bana ba khale e be ba tšhaba nono. Ge ba ka butšwa gore kowa gona le nono, ka nnete e be ba thaye. Ge ba ka o kwa molwetši a bitša, ka moka ga bona e be ba tšhaba. Ka tšatši le lengwe bo mmago bona ba ka bôna bana ba ba hwetšana mašmong. Ba ta fiŋha ba lla. Ba ba botša gore nono e be e bitša e le ka lekubeng.

8346. Ba swanetše go ômanya molwetši. Ba ta thwa le bana mašmong. Ba ta boêla nabô mo ba eya gae. Mooki wa molwetši ke yêna yowe a swanetšego go mo ômanya. O nyaka go bônang? Bôna

- 3891 bana ba nyakilo gobala ka baka lago. Dilô ka moka ke go filê, bjale bana o be o ba bitšetšang. Ge o ka fêla o dira ka mokhwa o, o ta moôna motho wa šoro. Ke ta go lethetša wa hwa ke letora. Le yêna o ta kwa bothoko. Ke moka a ka the the bitša.
8347. Batsotšetši ba molwetši. Ba fitha ba dula kholê. Ke moka ba butšiša mooki gore o tsoga bjang. Ke yêna yo we a ba botšago mo a robetše le mo a tha robala. Ke khwara ya mamotola. Ge a hwile ke yêna yo we a swanetšego go ba thabêla mokhoši. A ba
- 3892 mo iši ka ntong, ba mo toša lekubeng ke moka ba napa ba moiša lebiteng. Khanthe ge monna a ile a hwela ka ntong e nnyana ka bolwetši lwetši ba swanetše go mo iša ka ntong ya mosadi wa gwe yo mogolo. A tšwe a le ka gona ge ba mo iša lebiteng.
8348. Dithapô tša dikobô. Bjale ka ge ba ile ba mo šišingwa a tha babja ka baka la go tšhaba go fetêlwa ke bolwetši. Dithapô tša gwe ka moka ga tšona ba mo iša natšo mabiteng. Kudu tše we a go ba a di šumiša a tha babja. Tše we a go ba a tha di šumiši bolwetšing bja gwe, ba di boloka. Ba ta di rekišetša batho ba šele. Bona beng ba bo leloko la mohu, a ba swanêla go di apara ka gobane ba ka fetêlwa ke bolwetši bja mohu.
8349. Mokhapa o ile a hwa ka bolwetši bja lepêra. Monna yo o be a na le dinto tše nnê. Nto ya mosadi yo mogolo Mampheng. Ke ngwana wa malome wa gwe. Mosadi wa nto ya bo bedi Mokhatšane.
- 3893 Wa nto ya boraro Marêtêlê. Wa nto ya bonê ya ba wa mokokotêlô. Leina la gwe Mamotola. Ka moka ga tšona dinto tša gwe e be di na le bana.
8350. Mooki wa molwetši e be e le Mamotola. Mamotola e be e le yêna mamoratwe. Madibekwane a tšhwene, ke reng ka bitša rotwê a diêga. Ge monna a ka ya a dula ka lapeng le le ngwe, o be a tšipa ngwana. Ke moka rotwê e ya ya, yo bôna gore molato keng. Ke moka o napa a dula. Basadi ba bangwe ba bile ba mo lemoga. Ke moka monna a têna ke bolwetši bjowe bja go beufiša. Ke bolwetši mang. Ba bôna gore o tene ke bolwetši bja lepêra. Basadi ba bagolo ka moka ga bora ba ile ba gana go mo ôka. Ba re khwara ke ya Mamotola.

- 3893 8351. Ka nnete khwara ya ba ya Mamotola. Ba ile ba bōna gore bana ba tšhekha ba ka ya ba raloka mo we molwetšī a 'lego gona. Ke moka ba ya ba mo agēla lekuba ka nte ga legora. Ba ile ba
- 3894 mmeya ka lekubeng. Batswadi ba Mamotola ba re go moredi wa bona, tha go hwetšana o emē, šako a le na botogelō. Ke monna wa go, mo ōke. O ile a khota thankha.
8352. Go aloga ga Mamotola. O ile a bolla ngwaga ka moka. Ka ngwaga wa bo bedi ya ba gona a hwago. Batho e be ba šetše ba tšhaba le yēna mooki. Ba re ge a ka go tshwarēla o ka feta le boamē. Ke gore a ka go fetetša bolwetšī. Le yēna o be a otile ka baka la go tshwenya ke bolwetšī. Ka le baka le lengwe a re a tha ja a gopola bolwetšī bja molwetšī, o thatša dijō. O ile a ba thabēla mokhošī. Ba hwetšana gore ka nnete o hwilē.
8353. Poloko ya mohu. O ile a hwa ka tšatšī le go be gona le bjala ga moratho wa gwe. Moratho wa mohu a bōna ga boje gore banna ba ta tšhaba go rwala mohu. Mamotola o ile go mmošša lehu la mogolo wa gwe, ke moka a ya a bōna. A hwetšana gore ka nnete o hwilē. A kometša mooki. A re o the ke wa botša motho. Ka
- 3895 nnete o ile a homola. Monna a bulēla bjala ba nwa. Ka moragō ga mo letšatšī le ya madikēlō a njaya lebeya.
8354. Thetoto a ba the togele the a ila. Ke moka banna ba gakwa. Kharthe o ile go bōna gore o hwile, a romā batho go tšama ba bitša ba gabō. O ile go bōna gore ba khobakane ke moka a ba botša gore yo la mogolo wa ka phiri e rwele. Letšatšī le diketše ke le baka la go iša mohu ga gabō. Ba ile ba aga mote wa mohu. Ke moka ba ya ba rwala mohu.
8355. Ge mote wa mohu o fedilē, mohu a thale ka gae, ba swanetše go fakēla dipolai ka gare ga lebita. Ke tšona tše we di swanetšego go leta mote wa mohu. Ge ba boēle go rwala mohu, batho ka ba bedi goba ka ba raro ba swanetše go šala ba dutšī. Malome wa mohu are go banna le a teba gore motho wa go hwa ka bolwetšī bja mohuta, o a twarele ke ba leloko la bō. Banna ba re re a teba. Ke moka batho ba šele ba phutha mohu. Dilo ka
- 3896 moka tše tša go ba di le ka gare ga lekuba gammōgō le dikobō le legogo ba rwala ba mo iša natšo lebiteng. Dithoko tša motšoko le mameko a go toša kudumēla, ba ile ba di latha godimu ga lebita.

- 3896 8356. Dithapô tša go šala. Ka moragô ga mo ba bulukile mohu, ba boela ka gae. Ka moka banna ba we ba go ba ba ile go latha mohu ba ile ba robala khorong ya mohu. Ka moswana ba tsoga ba khobakanya dithapô. Ka moka ga tšona ba ile ba di khobakanya, ba ya ba di beya ka mo-thopeng. Ka mo we mothopeng o we ba go ba ba beile dithapô, bana ba mohu e be ba tha ba dumelle go tšona.
8357. Monna wa ngaka o ile a ta go gôga bathologadi. Bathologadi a ba ka ba gôgela ka lekubeng la mohu a go hwa a le ka ga lona. Ba ile ba gôgela ka ntong ya mosadi yo mogolo. Lekuba ba ile ba le tšhuba. Ba ile ba tšhubela le dilo tše dingwe tše we ba ilego
- 3897 ba di šiya ge ba iša mohu mabiteng. Monna wa ngaka o ile go alafa lehu, ke moka a foka le diruiwa tša gwe.
8358. Mohu o šile dithapô tše pedi tša dimpja. Dimpja tše we o be a tsoma ka tšona. Ge a tšwile o be a tha boe fêla. Dimpja tša gwe e be e le dithemi. Ka moragô ga mo monna wa ngaka a feditše modiro wa gwe wa go foka, moratšo wa mohu a re yo a nyakago dimpja a da di tšeya. Mašošo a di tšeya pedi ga tšona. E be e le monkana wa mohu. Le go tsoma e be ba tsoma ka ba bedi. Katse e ya go ba e fêla e robala gôdimu ga gwe bošego, ba ile ba bolaya, ka gobane go ile gwa thoka motho yo we a swanetšego go e tšeya.
8359. Letšatši la go toša thetšhila. Ka moka ba bo leloko la mohu ba ile ba khobkana. Ba ile ba ba modirong wa go toša thetšhila tha mohu. Ka moragô ga mo modirô wa go tušwa ga thetšhila tha mohu o fedile, ke moka ba tšona modirong wa go nwa.
- 3898 Pele ga gonwa ba ile ba ba botša gore ka moswana yo mongwe le yo mongwe a taware khogo molomo. Go tulo fukiwa dithapô tša mohu.
8360. Go fukiwa ga dithapô tša mohu. Ka moswana ba ile go tsoga ba le ba moteng wa taweng. Monna wa ngaka yo la wa go alafa lehu le yêna a ya. Dithapô ka moka ba ile ba di ntšetša ntê. Ke moka ngaka ya di foka. Monna wa ngaka o ile go fetša go foka a tšeya burukhwê le hempê. Ke moka a toge a ya a dula theko. Ka moka ba bo leloko la mohu a ba ka ba topa. Ba ile ba goma ba di boetša ka ntong.

- 3898 8361. Tšhupô ya moja-lefa. Ka letšatši la thobošo ba goma ba khobakana gapê. Ba ile ba šupa Mankepeng go ba yêna moja-lefa. ~~Mankepeng go ba yêna moja-lefa.~~
- Mankepeng ke morwa Mampheng. Mampheng ke yêna mosadi wa ntšo e kholo. Bjale dithapô tša mohu di ile tša goma tša boetšwa ka ntong. Dithapô tše we ka moka ga tšona di beiwa matsogong
- 3899 a moja-lefa. Yêna o tša bone gore a ke dirang ka tšona. Ke moka ba ile ba goma ba lekeletšitše matsôgô. Ke gore ba gomilê ba tša tawara thelo.
8362. Mankepeng a rekišanya dithapô. Ka moragô ga mo lešaba le palakane, malome wa gwe le mmagwe ba mmotšša bakeng tša dithapô. O wa bôna ngwana papago o hwile ka lehu le šoro. O ka bôna ka moka ba leloko la geno, a gwa ba leka o thii yo we a ilego a topa the thapô. Ba be ba di nyaka bjale ba tšhaba b bolwetši bja mohu. Bolwetši bjo papago a hwilego ka bjona bo a fetêla. Goriale mo we re ra gore wa the ke wa di apara.
8363. Ba ile ba laya bo kwago. Le yêna o ile a tšhaba go di šumiša. Ke moka a di rekišantšha le tša batho ba šele. Ka moka ga tšona dithapô di ile tša palakana. Tše we ba go abagana ke mothahu. Mafelo a taba ya dithapô tša mohu mokhapa.
- 3900 8364. Mokhapa e be e le ngaka tšhupja. Basadi ba banê ka moka e be e le basadi ba gwe. Bjale gare ga bona, o ile a šupa mosadi wa mokokotêlô dithare. Mosadi wa mokokotêlô ke yêna Mamotola. Ka metha ngaka tšhupja e na le dithare tša go alafa. Wena o no mo thalošetša bolwetši bja go, ke moka a ya a êpa dithare tša maleba le bolwetši bjo we o ilego wa mo thalošetša. Mohu o ile a thapiša mooki ka go mo ruta bo ngaka. Mamotola o ile a nwešwa, a ba le ditaola. Ke gobôna gore batho ba khathe ke ditaola. Mafellô.
8365. Masete goba Mahuba-ketswaka. Monna yo o ile a hwa ka the huba tša le gôthôla. Ke bjona bolwetši bja ntêrê. Leina le la bo bedi ba ile ba mo rella bakeng tša le gôthôla la gwe. Ba re mahubeng ga gwe go tswakane. Ka gobane mo a gôthôla, o be a ntšha the huba le madi. Mong leina la gwe ke Masete. Motho a

3901 tēna ke bolwetšī bjo we a gona ngaka e e ka mo alafago. Mere yōna ba mo fa fēla ya go gatiša mahubeng. Ba ile ba mo agēla leuba ka nte ga legora la mote.

8366. O be a na le dinto tše pedi. Nto e kholo e le ya Makōma. Ke ngwana wa malome wa gwe. Mosadi wa nto ya bo bedi Mamoloti. Yo wa nto ya bo bedi e fo ba motho fēla. Mosadi wa nto e kholo o ile a gana go ōka monna wa gwe ka baka la gore e be e le yēna mamonyadiwē. Mamonyadiwē ke gore e be e the mamoratwē. Mamoratwē e be e le mosadi wa nto ya bo bedi. Ke yēna yo we a ilego a ōka molwetšī.

3902 8367. Masete o ile a-baganya dinto tša gwe lefa la gwe. O ile a bōna ga bote gore nto e kholo e ka šala ya thalefetša nto e'nyana. O be a di kwa dipolabolo tša mosadi yo mogolo ge a dutšī a le ka lekubeng. O be a re ge mosadi yo mo nnyana a ile nokeng. A re lefa ka moka ke laka. Yēna o no bolaya ke go khōpa ditšhila. Monna o ile a bitša khaitšedi ya gwe le monna yo agišanego naē. Ba ile ba ya. Ke moka a bitša basadi ba gwe. Le bona ba ile ba ya.

8368. Masete o tawa tha ka ganong ga gwe. Le bitša ke nna, kudu ke ra khaitšedi. Monna yo Makaše ke ditēbē tša go wena ngwana wa mma. Ka mathō le a mpōna gore boēpa bo dutšī ke bja mokhōbalobi. A e thale nna wa lena. Ke latēla batswadi ba ka mo ba ilego. Bjale taba e ke le bitšetšago yōna ke e. Ke na le dikhomo tše thaano le dipudi tše di šupago. Ke nyaka gore le kwe le go teba gore lefa ke le khōbagantšē. Khaitšedi ya gwe a re mo we o ta ba o khaogantše dithelē.

3903 8369. Mosadi wa nto e kholo a fetē le dikhomo tše tharo. A gona taba le ge a ntšhišingwa ke lefa la gwe. Gona le namane ya tshadi. Namane e we ke ya nto e nnyana. Ka šakeng la dipudi gona le dipudi tše šupago. Nto e kholo e fete le dipudi tše nnē. Putšanyana ya tahatšana ke ya nto e'nyana. O be a di bolabola ka maina a tšona. Khomo leta ~~mm~~ mohutha ka yōna. Pudi e thaba-tšhweu ke e fa wena khaitšedi. Pudi ya bo šupele ta toša dithong ka yōna go batho ba we ba ta tago ba le ēma mathong. Khomo ya thobošo ke mokete wa lena

3903

ba we le šetšego. Mokete o teba ke yo mogolo. Ke moka ke yōna taba e we ka go ba ke lebitšetša yōna.

8370. Mathō ke diala a tšee tha motho. Ba ile ba ya ka šakeng la dikhomo. Badiši ba ba šupa ngwana wa malebese. Ke moka ba ya ka šakeng la dipudi. Ba ba šupa putšanyana ya thaba - tšhweu. Ba boela lekubeng, ba mmošša gore re di bone. A re go lukile.

8371. Khōlwa ka the we o filwego. Ba ile ge ba le šakeng la dipudi, Mamoloti a nyaretša pelaelō. Go ya kang mosbē o tha le kane. Lenna gona ke ta mo ngaletša a bolaya ke le tora. Makaše le khaitšedi ya molwetši ba re khōlwa ka the we o

3904

filwego. Ke yo mogolo, o gopotše. O kwilē lentšu la gwe ge a re nto e kholo e a mo šišingwa o e fa fela bjale ka ge e le nto e kholo. Mosadi wa nto e nnyana o ile a khōla. Ke moka a tšwela pele le go oka molwetši.

8372. Moroto o ile wa swa. Ka moragō ga matšatši a the makae, ka moragō ga mo abagantše dinto tša gwe ke moka a hwa. Moroto o swele Mamoloti o alugile. Ke moka ba iša mohu badimung. Ka moka malapinyana a a go ba a le ka le kubeng, ba ile ba iša ka lebiteng. Dikobō tše we a go ba a di apara gammōgō le moseamēlō wa gwe ba ile ba mmoloka natšo. Dikobō tša go šala ke tše we a go ba a thešu a di apare. Ka moka tše we a kilego a di apara ba ile ba mo iša natšo lebiteng.

3905

8373. Moroto o ile wa swa ge ba boya lebiteng la mohu. Ba ile ba moloka ka mokhopa wa khomo e la a gore ba mmolokē ka yōna. Ba ile ge ba boya lebiteng, ba ya ba tšhuba lekuba le la a go hwela ga lona. Dikobō tše a go ba a thešu a di apare, ba ile ba di beya ka gare ga lepokisi. Di ta fukiwa ke monna wa ngaka tšatši la go tušwa ga thetšhila tha mohu.

8374. Letšatši la tošo ya thetšhila. Ba bo leloko la mohu ba ile ba khobakana. Monna wa ngaka a tēna modirong wa gwe wa go thakola bathologadi. Bjale ka ge go ngodilwe gore pele ga go thakola bathologadi dithamō tša lehu, o swanetše go thōma ka go laolēla thetšhila. Le motho yo we a swanetšego go upēga

3905

dithamō. Ka moragō ga mo a laoletše thetšhila, ke moka o tha kola bathologadi.

8375. Go thakudiwa ga bathologadi le bana ba mohu. Ba ala legogō lapeng la mosadi yo mogolo. Bjale monna wa ngaka a aga mote gōdimu ga legogō. Mote wa gona o aga ka mokhwa o. O thala mothaladi ka lesoku a dira thetebudi. Ke moka a šiya maforo. Ba tēna ka maforo, ba dula ka gare. Ke moka ba thakudiwa dithamō. Go tēna ka o thii, ge ba mo feditše ke

3906

moka o wa tšwa. Yo mongwe o wa tēna. Ba no dira bjale bjale ka go latelana ga bona go fithēla ba felēla. Ge ba e tšwa ka mo we gare ga mote o we wa godira ke ngaka, ke moka ba ba phalola la bo bedi. Dithamō ba thakudiwa ba le ka gare ga mote wa le gora.

8376. Meriri le dithamō di a upiwa. Ba phaludi ba bathologadi. Meriri ya bona ka moka a e palakanywe, ba e khobakanya felo go thii. Dithamō tšša lehu le tšona ba dikhobakanya. Monna wa ngaka o fapanya matsōgō a gōga bjane bja molomong wa nto. Bjane bjo we ba phuthēla meriri le dithamō. Di taya di upiwa ke motho yo ditaola tšša go mo areya.

8377. Moupi wa dithakola o thapišwa diatja ka ka pitšša ya bjala. Meriri le dithakola a di upiwi mothegare. Ka moragō ga mo ba feditše go thakola bathologadi, ke moka ba šupa monna wa ngkax ngaka bjala. Ke moka ba nwa bjala. Dithakola di uta ke yēna yo we a swantšego go di upa. Ka merithi e megolo, moupi o

3907

swanetše go rwala dithamō o ya go di upa. Mothare o we a ya-go go upa gōna, o dumetšwe ke ditaole. O ēpa molete ke moka a di fakēla ka gare, a di phušetšša. Ke moka a goma a boēla ka gae. A b lebelle moragō. Ge a tšo upa ke moka ba mo fa ya gwe pitšša ya bjala.

8378. Go fukiwa ga dithapō tšša mohu. Ka moswana bja re gotha ba boya. Dithapō ka moka ba ile ba di ntšhetšša khakala. Ke moka monna wa ngka ngaka a di foka. O ile a re go fetšša go foka, a topa patšai e kholo. Bjale barwa ba mohu ba ka topa. Ka moka ga bona ba ile ba gana. Le baredi ba ile ba gana.

Bo malome a mohu le baratho ba gwe ba ile ba topa. Mašaledi

- 3907 a ile a rekišišiwa ke moja-lefa.
 8379. Letsatšiši la thobošo. Ka moka ba bo leloko la mohu ba ile ba khobakana. Ba ile ba šupa Molapō go ba yēna moja-lefa. Molapō ke morwa Makōma. Ka moragō ga tšhupō ya moja-lefa ba nyaka tha go thoboša bana ba mohu. Nto e kholo a ya ka dumela go thoboša bana ba mohu. Ba ile ba palakana ba letša mantha. Ba ta šala ba di bōna.
- 3908 8380. Makoma o ile a tšeya lekhopō a beya. Ka moragō ga matsatšiši a the makae, ke moka lefa le la a go abela ke mohu monna wa gwe la hwa. Dipudi e be di hwa di na le lekhwekhwe. Dikhomo ba hwetšana ka teng go yōna go bodile. Go latha gona e be ba tha ile ba latha ka gobane lekhwekhwe la tšona e be le beufiša. Moabē wa gwe ka moka ga ōna o ile wa latela mong wa ōna. Moabē wa nto e nnyana wa šala. O ile wa tswalla. Khomo ya tatša lešaka. Pudi le yōna.
8381. Go ya ka mebotō a še go tšwana. Ditopō di ile tša tsoga. Mosadi wa nto e kholo a re, di loya ke Mamoloti. Ke moka gwa tsoga leretha. Ba ba baya ngakeng. Ngaka ya re ga gona molo. Mohu o ile a go fa mōya wa gwe o tha lokologa. Bolwetšiši di baketše ke yēna mohu. O re o nyaka tša diateng tša gwe, wena o be o mo šišingwa. Ba ile go boys mo we ke moka ba palakana.
- 3909 Molapō o ile aga wa gwe mote. Morwa Mamoloti ke Makhine. Le yēna a bōna wa gwe mmoto a dula. Makhine a e thera leina la Ntobeng. Mafellō a taba.
8382. Thōgō e tawara ke beng ba yōna. Ke gore ba ra motho mo a hwile. Ke nnete mohu o phutha ke beng ba gwe. Ba mo phutha ka nošiši mo a hwile ka lehu lehu. Mo a ile a hwa ka malwetšiši a boifišago, beng ba gwe a ba swanela go mo tswarēla. Bona ba no ntšha mathō ba lebella. Ba lebella fela ge ba the mo tšee mašene. Mafellō a ditaba tša s.l.

Temana ya 2: Go the rukiwē ga dithapō tša dikobō.

8383. Dithapō di ya le mong wa tšona. Ke molaō wa bogolo-golo. Ke ile ka leka ka maata a magolo go nyakišišiša go the rukiwē ga dikobō tša mohu. Ka baka hwetšana nnete go

3909
3910.

mokhekolo le bakhalabje ba bararo. Bakhekolo ba ba ngwe le bakhalabje ba re di a rukiwa. Bjale ka hwetšana gore a di rukiwe. Ka metha taba ge e le taba taba e khudiša ka mabaka. 8384. Dipholo a di gogele go thii. Ka baka le we ke ile ka dira gore ke ngwalê maina a bona le maina a mephathô ya bona. Mabaka a dipolebolo tša bona. Bakhalabje ba:- Makwabola, Tena le Phušumane ke mphathô ke o thii. Mphathô wa bona matuba. (Letuba) Le bakhekolo ba bangwe ba mphathô wa bona. Bona ba thaloša gore dikobô tša mohu di a rukiwa. Tše di tha rukiwigo ke dithapô tša dibjana. Legapa la go šiya ke mohu la ba le monthê, a le rukiwi. Pitša le yôna ya ba le monthê (monga) a e thibiwi.

3911

8385. Dithapô tša mohu. Ba tšwêla pele le go laudiša ka mokhwa o we ba tšbago. Mohu mo a ile a šiya dibjana. Dibjana ka moka ba dikhetola. Ba tšeya dikheto tša tšona ba yo di beya gôdimu ga lebita la mohu. Ba mmege gore dibjana tša go ka moka ke tše. O the ke wa belêla ka moka ga tšona di gona mo. Motho yo we a šalago a šumiša dibjana tša go šywa, le yêna ahwa molaô ke go di metola. Dimeto ba yo di beya gona lebiteng. Ge e le pitša e ta ba ya ba le beya.

8386. Balaudiša mabepi le dikobô. Ke dithapô, ka gobane mong wa tšona o hwilê. Dikobô tša ditšhila tša mohu gammôgô le tša go thagala, di swanetše go išywa le mong wa tšona. Dikobô tša mohu a di thatswiwi ka thesepê. Moapari wa yôna ge a bona e na le ditšhila, o fo tentšha ka m'eting a šogêla. Ke moka e swanetše go no thagala a di-ra ka mokhwa o we. Go rukiwa gona dia rukiwa. Mothang e le maja bathana, ge a e latha o swanetše gore latêla mong wa go. Ke dipolebolo tša mphathô wa matuba.

3912

8387. Pitša ya pjaêga e pjaegile. Goriale ke Mamotetwa. Mokhekolo yo mphathô wa gwe ke Ledikwa. (madikwa.) Mabeya a pitša a lathiwa. Dikhabišo tša yôna di ya le mabeys. Khale dikaparo tša mohu o be a e ya natšo lebiteng. Bjale mo a be a na le lethêbô, lona a ba mo felegetše na lo. Le fiwa mmagwe go ba malome wa gwe. Le a ripiwa the tšiba-nyana. The tsibanyana the we the tswanetše go beiwa gôdimu ga lebita.

- 3912 8388. Go be go tšwariwa makheswa. Dikobô tša mothegare e le mekhopa ya diphôlôfôlô. Makhopa wa phala le nkwe, e be e aparwa ke batho ba maina. Makhopa ya ditshwene le diphôlôfôlô tše dingwe e be e le tšona dikobô tša gona. Bjale ge go ka ba le diapara tše we ba di nyakago, ba di boloka. Monna wa ngaka o ta ta a di foka. Ke moka ba-šadi ba di apara. Ge e kheiga e latêla mong wa yôna. Moapari a swanêla go e roka. Ke mo we nna ke ilego ka bona gona. Goriale ke Mamotetwa.
8389. Makhopa mphathô wa gwe ke Ledikwa. Makhwatheng mphathô wa gwe Lekwa. (Makwa.) Madome mphathô wa gwe ke Lekwa. (Makwa.) Bakhalabje ba ba ile ba tatša mantšu a Mamotetwa. Ke nnete dikobô tša mohu a di rukiwi. Ke mang yo we a ka mômaganyago pitša ya letsopa mo e pjaegile. Ke molaô wa bogolo-golo wa gore mabeysa a ya le mong wa ôna. Badimu ba tsoša ke melomoya batho. Ge o ile wa taboga molaô, dipeelo tša batho di kwa bothoko. Ka moragô môya wa mohu a o robale.
8390. Khakantšhane. Makhowa a fithile le dikobô. Batho ka moka ba wêla gôdimu ga dikobô. Beng bagolo-golo ba be ba tha roke. Ba nkêpa ka majauthana. Ke moapari wa kobô ya go šiya ke mohu. Dikobô di fithile le makhowa. Ba fitha le disepe tša go thatswa dikobô. Dithapô tša mohu ba di thatswa ka tšona. Khanthe molaô a tša tawanêla go thatswiwa. Le go di roka ba di roka. Khanthe molaô a tša tawanêla go rukiwa.
8391. Ba timegetše ke le bônê ka baka la go šala molaô wa letsufi. Ke molaô wa letsufi ka gobane ba roka dithapô tša mohu, ba re tša khale di a feta go šala tše di swa. Bjale batho ba bantši a ba tha gopola gore dithapô a di rukiwi.
- 3914 Rena re teba dithapô di tha rukiwi. Ge di le majauthana, o wa apola ke moka wa latha. Fêla o swanetše go bolabola ge o latha. Polabolô ya gona ke gore latêla mong wa go. Ke ôna molaô wa dithapô.
8392. Mabaka a go the rukiwê ga dithapô tša mohu. Dithapô tša mohu a di thabiši. Le gona a di tšhepiwi. Ke gore motho a swanêla go tšhepa ka tšona. Ge e kheiga o swanetše go fo

3914 e lethetša. Ke lebaka la yōna, e latēla mong wa yōna. Ge o re ke a roka e kheiga ka thekō. Wa re o roka kowa e kheigilego, ya tšwela pele le go kheiga.

8393. Mohu o šitilē dingaka. Dingaka di ile tša leka ka maata go alafa mohu. Dithare tša bona di ile tša šitwa go mo alafa. Go bjale ka tšona dithapō tša mohu. Ge o di rokagentšha o kwiša batho bothoko. Dipeelo tša bona di bothoko. Bjale ka ge badimu le bona ba tsoša ke dipelašlō. Mong wa tšona o ta o kwa bothoko. Bjale ka bolwetši bja go rēma ga peelo. Leina la tšona dithapō ke mankheretana. O swanetše go no di boetša ga mong wa tšona e le mankhereta. Dithapō di ta alafiwa bjang le mong wa tšona a šitile dithare.

8394. Pakaeno. Dinonyans ke bokapara thōgō. Theema the the ngodiwa ka mokhwa o; Dinonyana go thalefa mafoto, tše dikholo ke bokapara thōgō. Tša pakaeno ke tša pakaeno. Motho o hwetšana a kaka bane ka dithapō tša mohu. A bile a bofilē thei. Ke mokhwa o we ba gapago mogofē wa gore dithapō tša mohu di a rukiwa.

8395. Thokafalo ya baraki ba dikhogo. Nka baka lang baraki ba dikhogo ba the gona. Lebaka ke go huralla melaō ya bagolo-golo Khale e be gona le bakhalebje le bakhekolo. Ba we ba go ba ba the na modirō, modirō wa bona e le go raka dikhogo. Ba tšeya lethaka le le telele ba beys khaufsi le bona. Ba anega maupi. Ke moka o raka dikhogo mo di tulo ja maupi. Ba ba-ngwe ba diyo ba rwala ka gare ga nto. Ke rena marašana a go šala fēla re ka the fiṭhe mo we bagolo-golo ba go fiṭha gona ka baka la go huralla melaō. E be e le molaō wa go the rukiwe ga dikobō tša mohu. Mafellō a dipolabolo tša bona. Mafellō a taba.

3916

S.1.: Marupi re toga re thaba dithaka.

8396. Yo mogolo a toga moteng ke ditopō. Ditopō a di age mote. Mellō a ba tše-ēlane ka baka la ditopō. Ke ditaba tše di bolabotšego ke Mpoi ge go butšišwa mabapi le mabaka a go the rukiwe ga dikobō tša mohu.

8397. Monkhuutši le Malebatše. O bolabotše marupi ka baka la

3917 mantšu a mabedi a a ka gōdimu. Malebatše o lebatša ba-hwedi lehu la mohu. O thepela gōdimu ga molaō. Ka baka le we batho ba lebala mohu. Le yēna mohu o ta ba leballa, ka gobane mōya ya ba ba phelago a e dule e mogopola.

8398. Lehu la the-gatēla. Thegatēle ke gore ngwana yo mo'nyana. Mmago ngwana o lla lehu la ngwana wa gwe p'elo ya gwe e le boṭhoko. Go lebatša mmago mohu ke go thepela ka molaō wa malebatše. Dithapō tša ngwana ka moka ga tšona di swanetše go ya le ngwana ka lebiteng. Dikubjana, dithamō gammōgō le thari ya gwe. Mmago mohu o ta lla thello tha ngwana wa gwe. Ka morago ga thello, o ta lebala lehu la ngwana wa gwe ka baka la gore a gona the we ba ilego ba the šiya. Ke ōna molaō wa bagolo-golo o we wa malebatše.

3918 8399. Tsogo ya leina a e thōdii dipeelo tša tša batho. Le gona e ba gona ka moragō ga lebaka le letelele. Yo mongwe a ka no rēla ngwana leina la ngwana yola wa go hwa. Motho yo we a rēlago leina la ngwana wa go hwa, o swanetše go ba wa leloko. Le gona ke ditaola tše we di ta mmotšago. Ge e le ngwana yo monnyana a na pelaēlō, pelaēlō e na le yo mogolo. Ngwana o rediwa leina la motho yo mogolo yo a hwilego. Bjale motho yo we mogolo ke yēna yo we a nyakago gore lefa la gwe le begona. Ke gore leina.

8400. Monkhuputšī. Tšhogō ya mokolo le go rēmēga ga peelo. Ge mmago ngwana wa gohwa a rēmēga mokolo le peelo molato keng. O rēmēga ka baka la moguputšī. Ge ba ile ba šiya thari e we a go ba aepula mohu ka yōna, thari e we ke magopotše. Ke yōna e we e ta tswenyago mmago mohu.

3919 8401. Ditoro tša motswadi mmelegi. Bošego a ka the ke a robela. O ta lala a tswenya ke ngwana. O ta lora a peputše ngwana ka thari. Mothegare peelo e thwa e baba. Bošegong modirō ke wa go homotša ngwana. Motho o ta no ōta a tha babji. Tša goja a dutšī a ija. Kharthe o bolaya ke peelo ka baka la thari e la a go ba a peula mohu ka yōna. Ba swanetše go tšhuba thari, ba ta bōna mmagō mohu madi a boye. Thari e ya mo

3919

tawenya ka gobane mo a bōna yōna, e ke o bōna mohu.

8402. Mpoi o laudišitše ka bakeng la lehu la ngwana. Lebaka, ke laudiša ka bakeng la ngwana, ka baka la gore dithapō tša ngwana o ya natšo lebiteng. Le gona molaō o tha šumiwa. O tha šumiwa ka gobane le khata le bolokwa ke bakhekolo le bakha bakhalbjē. Banna gammōgō le papago ngwara a ba boloke le khata. Bjale a go bonolo gore bakhekolo ba togelē molaō wa bagolo-golo.

8403. Monna wa mote mo a hwile. Bjale ka ge go ngodilwē gore khale e be ba mo iša lebiteng le mekhathana ya gwe. Dikaparō tša go šala be be ba abagana ka tšona. Fēla e be e the tša go tšhepa. Dikobō tša mohu a di lebatše dip'elo tša batho. Ge

3920

moapari wa tšona a epere, o thōdiya dipeelo tša batho ka gobane, ba gopola mong wa tšona. Ka goriale mo we a še malebatše, ke monkhuputši.

8404. Maforo a maswa. Go diriwa maforo a maswa. Ke ge go hwile mong wa mote. Ge ba mo iša lebiteng, ba mo ntšha ka ōna maforo a la a gwe. Ge ba tšo boya go mmoloka ke moka ba dira maforo a moswa. Ba tawalla maforo a la a gwe ke moka ba dira a mangwe. Molomo wa lapa la nto e kholo, le gona ba dira molomo o moswa. Ba dira ka mokhwa o we ba dirēla gore mohu, ge morithi wa gwe o ka re ke a boya o te o gakēgē.

8405. Morithi le madulo a borabadiya. Rabadiya ke ka buntši. Ka bo thii ramodiya. Badiya ke batho ba bagolo. Fēla bo-rabadiya go ka ba ka o thii. Le šupe thomphō. Mong la buntši bja bona ke Badiya. Ke bo ra the gōthōla the nkha mafeta.

3921

Madulo a mohu a fēle ga gopotša dipeelo tša batho mohu. Le ōna mote o agile ke yēns. Ke mang yo we a ka tsogago bošego ge a o kwa mokhwa ka gare ga mote. Ga gona. Motsugi wa bošego ke moagi wa mote.

8406. Go lebala mohu ke go dula go šele. Le ge mote o ka ba le mokhwa bjang le bjang, ba swanetše go khotella. Ba ka kuduga ka moragō ga thellō the lehu la mohu. Thellō a the ndiwi morakeng. Ka go dula ga bona morakeng, ke gona ba ta lebalago mohu. Mong wa mote a hwa, ba khuduga. Mote wa gwe

- 3921 wa šala e le marupi. Ba téhaba go fêla ba gopola mohu.
 8407. Ditša ka moka ga tšona di a limiwa. Ditša ke mo we ba
 go ba ba agile dinto. Bjale mothologadi yo mongwe le yo
 mongwe o swanetše go lema thetša tha gwe. Ke moka ke mašemong.
 Khoro e limiwa ke mosadi yo mogolo. Ke gona ba bjelabjeditše
 3922 maoto le madulo a mohu. Dipeelo tša bona di ka the tha gopola
 mohu. Mpoi a fetša taudišo ya gwe. Mafellô.

Temana ya 3: Ba ji ba mothahu wa mabêlê.

8408. Mothahu wa mabêlê. Mabêlê a go šiya ke mohu, a bitšywa
 mothahu. Ke mothahu wang, ke wa mabêlê. Mohu mo a ka šiya
 mothahu wa mabêlê, mothahu o we o swanetše go abaganywa bana
 ba mohu. Baredi ba mohu ba swanetše go hwetšana wa bona moabê.
 Khadi le yôna e a o hwetšana. Bathologadi le bona ba swanetše
 go hwetšana mothahu wa monna wa bona.
 8409. Barwa ba mohu. Bona a ba swanêla go hwetšana mothahu wa
 mabêlê. Fêla mothahu o matsogong ga moja-lefa. Ke yêna yo we
 a swanetšego go o laola. Ge mothahu e le o montšî gona ba
 swanetše go hwetšana. Kudu ke wa bathologadi le baredi ba mohu.
 3923 Barwa ba mohu mothahu wa go ba lebana ke wa diruiwa.
 8410. Moabaganyi wa mothahu wa mabêlê. Moja-lefa a ka
 abaganya mothahu. Fêla yo monnyana a swanêla go êma mathong
 ga ditau. Moabi wa mothahu ke khadi. Ge gona le ditau di la
 lê di ija yêna bošego. Ditau o bolabola ka baloi. Khadi e we
 e bolwabolwago, ke khatšedi ya mohu yo mogolo. Dikhadi-nyana
 ge di tha o hwetšana a še molato. Fêla ge mothahu e le o
 montšî ba ka no o hwetšana fêla e theng ka buntšî. Ba dirêla
 fêla gore ba the ke ba toga ba lla. Go rothiša mogôkhô ke gona
 go lla.
 8411. Go bjale bareding ba mohu, ba swanetše go thabiša
 baredi ba bagolo. Ke gore moredi wa nto e ngwe le e ngwe. Wa
nto e kholo le ba dintwana tše dinryana ba maetšibulo. Ke bona
 ba we ba swanetšego go the thaêlê mothahu. Le ge mothahu o ka
 3924 e netša baredi ba mohu, baredi ba bannyana ba swanetše go

- 3924 hwetšana bonnyana bja bona. A ba ba lekantšhe le baredi ba bagolo. Baredi ba bannyana le mo ba tha hwetšana moabê a ba na taba. Khane ke ge o hwetšane ke bagolo ba bona.
8412. Mašaledi a mothahu wa mabêlê. Mothahu wa mohu o na le mošomo kudu mešomo. Baemedi ba mohu ba ja ôna. Bjala bja diphiri (khoko), bjala bja go toša thetšhila le mabjala a thobošo ba dira ka ôna. Bjale mašaledi ke a we ba šalago ba abagana.
8413. Mabjala a thobošo a diriwe ka mothahu wa mohu. Bathologadi ba fiwa mabêlê a go lekana go dira mabjala. Mothologadi yo mongwe le yo mongwe o dira bjala ka ntong ya gwe. Bjale ka ge go ngodilwê gore ke mabjala a gothekha dipeudi tša bathologadi. Bona bathologadi ba tilo beudiwa ka ditseka.
- 3925 Ka baka le we, ge mothahu e le o monnyana, a ba fiwi thelo. Ba fa fêla baredi ba mohu. Bona wa bona ke onola wa go dira mabjala.
8414. Ba tšwa ba rwele mabêlê ka dirotwana. Ba bo leloko la mohu ke bona ba we ba tšwago ba rwele mabêlê ka dirotwana tša bona. Mabêlê a we ba tšwago ba rwele ka dirotwana a yo thiba mothahu wa mohu. Ba tšwa ba rwele ka tšatšá la go tušwa ga thetšhila tha mohu. Ke gore a yo thiba a la ba go ntšha ge ba dira bjala bja go tušwa ga thetšhila. Le ôna ke mothahu ka gobane a phathagane le mothahu wa mohu.
8415. Mohuta wa batho ba go tšwa ba rwele mabêlê. Ba bo leloko la mohu. Le bona baredi ba mohu ba tšwa ba rwele. Ditogolwana le ditogolo le bona ba tšwa ba rwele. Ba ga makholo wa mohu le bona ba tšwa ba rwele. Lesika le lengwe le le lengwe le tšwa le rwele mabêlê. Batho fêla ba tšá mogolo. Ke gore ba ta go fo nwa, a ba tšwa ba rwele mabêlê. Ke mokhwa o we mothahu wa mohu o tha felego.
- 3926 8416. Letšatšá la go palakanya mothahu wa mabêlê. Ke ka moswana ga tšatšá la thobošo. Ke lona letšatšá la go palakanya mothahu ya mohu. Mabêlê ka moka ga ôna ba swanetše go ba ~~abaganya~~ abaganya, ka gobane thello tha mohu the fedile. A gona mašaledi a we a swanetšego go šala. Moja-lefa yo mogolo o

- 3926 fo bigiwa melaô. Khedi e a-bêla bana ba mohu ka moka ga bona. Ga go nysakege gore batho ba šale ba ngunanguna ka mothahu. Mangunanguno a baka ditôpô le boloi.
8417. Ntišî o ile a hwa a šiya dinto tše thaano. E be e le monna wa te o mogolo. Maina a basadi ba gwe ke a:- Mangwedi, Matuu, Motšatšî, Molewane le Mamobu. Monna o be a na le ya gwe tšhemo. Ke molaô gore monna wa basadi a be le ya gwe tšhemo.
- 3927 Ka goriale mo we ke gore o khaotše dithêlê tša basadi. Ka nnete basadi ba na le dithêlê.
8418. Molaudišî a tšwêla pele le dithêlê tša basadi. Ge monna wa basadi a the na ya gwe tšhemo, bokaone ke go dula go ya mašemong a basadi ba gwe. Dithêlê tša gona ke tše: Ke mapompalê Ke the roto. Mašemong a bo mamonyadiwê, le ge a thagola, ba re a thagole, o no thwa a robotše (go pompala.) O the roto (go tiya) tšhemong ya mamoratwê. Motho a swanêla go no dula ka diata, o swanetše go di šumiša. Mma diala tšokotša diala. Ge a dutšî a tšokotša diala ke gona diala di šoma.
8419. Mothahu wa go šumišwa bjaleng bja thetšhila. Bjaleng bja diphiri, bakhekolo le bakhalabje, ba bo nwa fêla ba tha ntšha thelo. Ka baka le gore o be a na le bana, ba ile ba šumiša mokota wa leotša le the šuba tha mokota wa leheya. Ba leloko ba ile ba tšwa ba rwele mabêlê ka dirotwana mo ba e ta bjaleng bja go toša thetšhila tha mohu. A ile a dira mokota wa leotša le the šuba tha leotša. Ba ile ba a tšhêla ka mothahung wa mohu.
- 3928 8420. Bathologadi ba fiwa le-thêlo lethêlo. Ke gore yo mongwe le yo mongwe o ile a fiwa lethêlo la mabêlê a leotša. Ke ge ba dira mabjala a tšatšî la thobošo. Yo mongwe le yo mongwe o ômêla ka ntong ya gwe. Ba diyo ba thao'la ka mothahu wa mohu. Ba swanetše go ntšha a bona mabêlê ba oketše mothahu. Ke mabjala a a tilo rekiwago. A rekiwa ka gobane ba swanetše go beula ba thologadi ka dilo. Dilo tše we ke tša bona bathologadi.
8421. Kabaganyo ya mothahu wa mohu. Ka moswana ba goma ba boya. Ke gore nka moswana ga tšatšî la thobošo. Ba ile ba thôma ka mothahu wa diruiwa. Ka šakeng la dikhomo lesome la dikhomo

3929 di nago le dikhomo tše tharo. Dipudi masome a mabeai le pudi. Dinku di le tharo le dipokolô tše pedi. Ba thoma go a baganya dinto tša mohu. Moabe wa dikhomo le dipudi o ile wa ya ka go lekana.

8422. Go ile gwa ba le mašaledi a diruiwa. Ka moragô ga mo ba file nto e ngwe le e ngwe dikhomô tše pedi di nago le dipudi tše nnê, magakwa a šala a gakilwê. Dikhomo tše tharo le pudi tša šala di eme ka lešaka. Dinku le tšona tša ema ka lešaka gammogô le dipokolô. Rakhadi wa bona yo Mafolosena a feta le khomo le nku. O ile a di fiwa ke moja-lefa. Morwa yo mogolo wa nto e kholo ke Thephamo. Ke yena moja-lefa. Bjale rangwane wa bona Matšeke a gafela moja-lefa mašaledi a diruiwa.

3930 8423. Matšeke o timela thaga ka mabaka. Le a bona dinku a tša lekana dinto tša mohu. Dipokolô tšona a re di bolabole ke dithapô tša moja-lefa. Yo a nyakago go di šumiša, o swanetše go di khopela go yena moja-lefa. Moja-lefa o gafelwa mašaledi a lefa ka baka la gore ke yena papago le na. Ka ona mašaledi o ta thuša khoro ka ona. Ke gore ge gona le tala a ka khona go a rekiša a thuše dinto tša go šiya ke mohu papagwe. A gwa ka gwa ba le motho yo a ngunangunago. Moabê wa diruiwa wa fêla.

8424. Thephamo ke morwa Mangwedi. Ke yena mosadi wa nto e kholo. O ile a laiwa ke rangwane wa gwe le yona khadi. O wa bona papago o hwile. Ka gare ga motje ditopô e be di the gona. O tware motje bjale ka mohu papago. Ge o bona o gakantšha ke taba, o swanetše go butšiša banna ba bangwe ba ta go thuša. Monna a šale mantšu a basadi moragô. Mantšu a basadi ke di boba di loma pôô. Ba fetša ditaô tša bona.

3931 8425. Moabê wa mabêlê. Ka morago ga mo ba feditše moabê wa diruiwa, ba thoma wa mabêlê. Mohu o be a na le dišego tše nnê. Thešego tha bonê tha fella medirong ya lehu. Dišego tše we e be e le tša leotša. Go ile gwa šala dišego tše tharo. Mabêlê a leheya e le thešego ka the thii.

8426. Butši a buji boja mabuka. Butši ke gore buntši. Mabuka ke gore manthathana goba maratha. Ke gore baredi ba mohu e be e le ba bantši. Ba ile ba thoma go abêla baredi ba maetšbulo.

- 3931 Moredi yo mongwe le yo mongwe a fiwa lethhelo. Baredi ba ba latelago ba maetsibulo dithana tse pedigo moredi yo mongwe le yo mongwe. Khadi ya hwetsana lethhelo. Baredi ba ba latelago thhana ka e thii go moredi yo mongwe le yo mongwe.
8427. Masaledi a go sala. Masaledi ba ile ba abaganya bathologadi. Mothologadi yo mongwe le yo mongwe o ile a hwetsana theroto le le thhelo. Ke moka mothhahu wa leotsa wa fela. Mothhahu wa leheya ba thaolo^{sa} baredi ba ba'nyana. Le bona a ba swanela go ^{to}ga ba lebetse godimu. Go lebella godimu ke go lla ka gobane a lebella fthe megokho e ka falla. Mafello a ka baganyo ya mothhahu wa go siye ke mohu Ntisi.
- 3932 8428. Ke mola^o gore baredi ba mohu ba hwetsane moab^e wa mothhahu wa mabel^e. Barwa ba hwetsana mothhahu wa diruiwa ka baka la gore di be di di siwa ke bona. Badi^{si} modiro wa bona ke go thokomela druiwa tsa papago bona le go rwalla dikhone khorong. Ba swanetse go hwetsana kudumela ya bona ga the we ba go ba ba the di^{sa}. Baredi le bona ba na le wa bona modiro. Modiro wa bona ke go sila le go thagola. Go kha m'eti, go kha morog^o le go roba dikhone.
8429. Baredi ba thapi^{sa}wa diata ka mothhahu. Le bona ba swanetse go ll^ela gona. Le bona e be ba mo apeela. Ba ile magadi a bona, ba si^{le} dikhomo ka sakeng. Le go thagola tshemo ya papago bona ba thagola. Tswanelo ke gore ba swanetse go ll^ela gona lehu la papago bona.
- 3933 8430. Dilo ka moka di a fetoga. Meeti ke met^{sa}ala. Go nwa ke go t^{sa}ala-met^{sa}. Mollo ke thesepe. Ge mohu a ile a hwa ka lehu la go bofi^{sa}, dilo tsa gwe ka moka ga t^{so}na ba be ba di reki^{sa}. Ka baka la gore ge ba di bona ba gopola mohu le ka m mokhwa o a go ba a babja ka ona. Mab^ele e be ba tshaba le go a ja. Ba be ba reki^{sa}. Ba abagana dilo tse we bareki ba rekilego ka t^{so}na. Baredi ba mohu ba maetsibulo ba swanetse go fiwa bo nnyannyana bja t^{so}na.
8431. Di bontshwa ~~haha~~ bana ba mohu. Ka morag^o ga mo mothhahu o rekilw^e, bana ba mohu ba swanetse go bontshwa. Ba ~~khakha~~

- 3933 khobakana ke moka ba ba šupetša mothahu wa go šiya ke mohu.
 Ka morag^o ga mo ba o bone ke moka ba abagana. Ge mothahu o
- 3934 the mo kae. Ba ka no fa dinto tša mohu. ~~Baxxi~~ Baredi le mo
 ba ile ba thaëla a gona taba khane ke ge bo mmago bona ba ile b
 ba hwetšana bo nnyannyana. Mafello a ditaba.
8432. Lenane^o la ditemana tša tema ya 34:
8286. Temana ya 1: Lefa la dithap^o tša diaparo. 3861.
8342. S.1: Dithap^o tš a bolwetšⁱ bja goboifiša. 3899
8382. Temana ya 2: Go the rukiw^e ga dithap^o tša mohu. 3909.
8396. S.1: Marupi re toga re thaba dithaka. 3916
8408. Temana ya 3: Baji ba mothahu wa mabêlê. 3922.

END. S. 917.